

Klage på vedtak fra Statsforvalteren i Rogaland vedrørende detaljregulering for Nye Veavågen skole i Karmøy kommune (planID 2127)

Naturvernforbundet i Rogaland (referert til som Naturvernforbundet) viser til vedtak fra Statsforvalteren i Rogaland (referert til som Statsforvalteren) den 20. august 2022 (ref. 2022/5919; vedlegg 1), der Statsforvalteren kom frem til at klagen fra Naturvernforbundet på detaljreguleringsplan for Nye Veavågen skole i Karmøy kommune (plan vedtatt 15. november 2021 i Karmøy kommunestyre, og klage datert 21. desember 2021 (vedlegg 2)) ikke skulle tas til følge.

Vi klager med dette Statsforvalteren sin behandling av klagen fra Naturvernforbundet, inn for Sivilombudet.

Etter vår mening er det åpenbart at reguleringsplanprosessen bryter klart med norsk miljø- og forvaltningslovgivning, og vi håper derfor at Sivilombudet ønsker å gjøre sin vurdering av saken. Vi mener at saken utgjør et svært godt eksempel på en utredningspraksis (jf. naturmangfoldloven og forskrift om konsekvensutredninger) og ikke minst en klagebehandling som ikke holder mål, og at saken derfor også bør ha en prinsipiell interesse utover denne konkrete saken – noe som vel gjør den ytterligere aktuell for Sivilombudet¹.

De største feilene ved behandlingen av reguleringsplanen er det mangelfulle kunnskapsgrunnlaget som gjelder naturmangfold (jf. bl.a. naturmangfoldloven (NML) § 8), men også at alternativvurderingene av skoletomt overhodet ikke engang har *prøvd* å ta naturverdiene med i betraktning (jf. NML § 12). I tillegg er det etter vår mening også brudd på NML §§ 4, 5, 9 og 10 – noe som gjerne risikeres når kunnskapsgrunnlaget er såpass mangelfullt som i denne saken.

Selve planvedtaket – dvs. saksutredningen som lå til grunn for det politiske vedtaket – mangler også vurderinger etter NML § 7 (jf. §§ 8–12). Dette er også en klar feil ved planvedtaket.

Vi mener også at planen skulle vært konsekvensutredet, og at vurderingen om at konsekvensutredning ikke var nødvendig, bryter med forskrift om konsekvensutredninger § 10 – et brudd som for øvrig henger nært sammen med det mangelfulle kunnskapsgrunnlaget.

---

¹ <https://www.sivilombudet.no/klage/for-du-klager/> (Avsnitt om prinsipielle saker.)

Innhold

Innledende betraktninger om viktigheten av denne type klagesaker	3
Gjennomgang av Statsforvalterens klagevurdering	4
Juridiske begrunnelser for klagen	7
1. Brudd på naturmangfoldloven § 7 (prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12)	7
2. Brudd på naturmangfoldloven § 8 (kunnskapsgrunnlaget)	9
3. Brudd på naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet)	12
4. Brudd på naturmangfoldloven § 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning)	13
5. Brudd på naturmangfoldloven § 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)	14
6. Brudd på forskrift om konsekvensutredninger § 10	14
Liste over vedlegg	15

Innledende betraktninger om viktigheten av denne type klagesaker

Tap av naturmangfold er et svært viktig og aktuelt tema², og arealendringer er det som påvirker klart flest arter – nærmere 90 prosent av de truede artene i Norge³. Det aktuelle planarealet er omtrent 85 dekar (kilde: planbeskrivelsen), og en realisering av planen vil medføre en total ødeleggelse av store deler av planområdet, og ikke minst av de delene av planområdet som er vurdert å ha størst verdi for naturmangfoldet (nemlig hasselskogen, den øvrige løvskogen, samt myra og tjernet).

Naturmangfoldloven (NML) ble vedtatt i 2009, og har som formål at «naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern [...]». Paragraf 7 (jf. §§ 8–12) angir prinsipper for offentlig beslutningstaking der naturmangfoldet påvirkes. Paragraf 8, om kunnskapsgrunnlaget, er sentral når arealplaner som påvirker naturmangfoldet skal behandles:

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. [...]

Det er dessverre likevel en kjent sak at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold i svært mange saker ikke står «i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet». Det er mange årsaker til dette, men én viktig årsak er at kontrollmekanismene ikke fungerer. Siden svært få – om noen saker – prøver NML § 8 for retten, burde statsforvalternes klagebehandling i slike saker vært en sentral kontrollmekanisme/sikkerhetsventil. Det er vår mening at denne kontrollmekanismen ikke ser ut til å fungere etter hensikten, noe som da i praksis gjør det umulig å sikre at kravet til kunnskapsgrunnlaget – slik det er formulert i NML § 8 – faktisk blir overholdt. Dette medfører at kunnskapsgrunnlaget er altfor svakt i mange arealsaker, noe som i sin tur gjør at viktige naturverdier underslås eller forblir ukjente, og dermed bygges ned. På denne måten utarmes naturverdiene våre – bl.a. ved at stadig flere norske arter vurderes som truet av utryddelse: Hele 21 prosent av de norske artene som har blitt vurdert, står nå på den norske rødlista for arter⁴.

Naturvernforbundet mener derfor at det er viktig at Sivilombudet ser nærmere på Statsforvalteren sin saksbehandling i denne saken. Saken utgjør et tydelig eksempel på en forvaltningspraksis som ikke fungerer etter lovens hensikt. Det er vår mening at denne praksisen må endres på.

Hadde det ikke vært for at man har mulighet til å klage til Sivilombudet i denne type saker, vil naturen i praksis ikke ha noen form for rettssikkerhet – med unntak av i de få sakene der Statsforvalteren varsler innsigelse på grunn av kjente naturverdier. Man må spørre seg om det virkelig er under slike tilfældigheter naturverdiene skal forvaltes i Norge – tilfældigheter i den forstand at sivilsamfunnets kunnskap må fremmes for Sivilombudet for i det hele tatt å bli tatt på alvor.

Et mangelfullt kunnskapsgrunnlag gjør det åpenbart umulig for politikerne som skal behandle arealplaner, å fatte et vedtak som er i tråd med naturmangfoldloven, for eksempel når det gjelder avbøtende tiltak for å prøve å redusere den negative påvirkningen på naturen – eller når det gjelder å

² <https://www.fn.no/nyheter/fns-naturpanel-menneskelig-aktivitet-truer-eksistensen-til-en-million-arter>

³ [https://artsdatabanken.no/rodlisterforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer#:~:text=omfang%20og%20tid srom.,Arealendringer%20p%C3%A5virker%20ni%20av%20ti%20truede%20arter,%25\)%20av%20de%20truede%20artene](https://artsdatabanken.no/rodlisterforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer#:~:text=omfang%20og%20tid srom.,Arealendringer%20p%C3%A5virker%20ni%20av%20ti%20truede%20arter,%25)%20av%20de%20truede%20artene)

⁴ <https://artsdatabanken.no/rodlisterforarter2021/Resultater>.

velge helt andre løsninger – noe som har vært aktuelt i forbindelse med valg av lokalisering av nye Veavågen skole.

Denne type eksempelsaker som påviselig ikke følger prinsippene for offentlig beslutningstaking som er nedfelt i NML § 7, jf. §§ 8–12, er etter vår mening viktige å få frem i lyset. For å få til en endring i dagens praksis – som åpenbart ikke er i tråd med naturmangfoldlovens formål – vil det være helt avgjørende å ha noen uttalelser fra Sivilombudet å henvise til – også med tanke på fremtidige klagesaker.

Det er nå over 13 år siden naturmangfoldloven trådte i kraft. Det er derfor på høy tid at vi får flere vurderinger av måten loven blir håndhevet på av offentlige myndigheter. De fleste som jobber med dette saksfeltet, synes å være enige om at lovens intensjon i altfor liten grad blir fulgt opp både av tiltakshavere og av ansvarlige myndigheter som nettopp skal se til at loven overholdes.

Gjennomgang av Statsforvalterens klagevurdering

Som Statsforvalteren skriver, er den primære oppgaven i klagesaken å kontrollere at den kommunale behandlingen er gjort på lovlig måte.

Statsforvalteren henviser i sitt klagevedtak til at planområdet tidligere var omfattet av en områderegeringsplan som var vedtatt i 2013, og en detaljreguleringsplan som var vedtatt i 2016, og at området derfor – ifølge Statsforvalteren – var «godt utredet for [bolig]utbygging fra før». Her henviser Statsforvalteren til at begge disse reguleringsplanene hadde vært gjenstand for klagebehandling, der klager/klagere hadde anført at planene ikke var godt nok utredet, uten at dette hadde ført frem i klagevurderingene.

Det er imidlertid hevet over enhver tvil at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold som lå til grunn for de tidligere planene i området, nødvendigvis må ha vært svært mangelfullt. Denne påstanden kan enkelt begrunnes ved å henvise til Norconsults naturmangfoldrapport (vedlegg 3, side 1) i forbindelse med den aktuelle reguleringsplanen, der denne rapporten refererer til Cowi sin omtale av naturverdiene fra detaljreguleringsplanen fra 2016 (vår understreking):

Naturmangfoldet i planområdet er vurdert ut fra tilgjengelig informasjon og befaring, som trivielt og har liten verdi. Planforslaget gir omfattende terrenginngrep, men inngrepene vurderes ikke å påvirke naturmangfold av middels eller høyere verdi. Det er ikke kjente korridorfunksjoner eller landskapsøkologiske trekk som påvirkes av planforslaget.

Det fremkommer for øvrig i Statsforvalterens klagevedtak ingenting om *hvilke* tema som var gjenstand for vurdering i klagesakene, og etter vår mening er det uansett ikke relevant å vise til at tidligere planer har vært gjenstand for klagevurdering – særlig så lenge man ikke henviser til konkret kunnskap om naturmangfoldet i området – det er jo nettopp *kvaliteten* på kunnskapsgrunnlaget som er det sentrale her, ikke at det etter sigende har blitt gjort (åpenbart mangelfulle) vurderinger av naturverdiene.

Det er også slik at både rødlistene og naturen selv endres – slik at et kunnskapsgrunnlag om naturmangfoldet i stor grad er ferskvare. Et tidligere kunnskapsgrunnlag må da i det minste vurderes i lys av nye rødlistene og eventuell ny kunnskap om naturmangfoldet. Dette er ikke tilfellet i denne saken; verken kommunen, plankonsulent eller Statsforvalteren viser til noen som helst konkret kunnskap om naturmangfoldet (f.eks. om arter eller naturtyper) fra de to nevnte tidligere planene. Dette er i seg selv veldig spesielt, tatt i betraktning at Statsforvalteren synes å legge såpass mye vekt på de tidligere planenes kunnskapsgrunnlag.

Statsforvalteren medgir videre at «etter at planen ble vedtatt er det gjort nye funn av naturverdier, som man ikke tidligere var klar over», men Statsforvalteren «kan likevel ikke se at kunnskapsgrunnlaget var utilstrekkelig da planen ble vedtatt». Statsforvalteren begrunner dette med at «ved svært grundige undersøkelser kan det gjøres funn nærmest hvor som helst, men dette betyr ikke at det etter loven alltid vil være krav om svært omfattende naturundersøkelser». Dette må sies å være en lite logisk argumentasjonsrekke. Skal man følge denne argumentasjonen, så spiller det altså nærmest ingen rolle hvilke naturverdier som påviselig finnes innenfor et planområde, så lenge disse ikke var kjent da planen ble utarbeidet. Dette harmonerer etter vår mening ikke med kravene som stilles bl.a. i naturmangfoldloven. Det stemmer heller ikke at man ved svært grundige undersøkelser «kan gjøre funn nærmeste hvor som helst».

Det er også et poeng at *hvis* utarbeidelsen og forberedelsen av denne planen hadde vært kunnskapsbasert når det gjelder naturmangfold, så hadde det tidlig i prosessen vært påpekt – både fra kommunens administrasjon og ikke minst fra Norconsult – at planområdet inneholder natur som har *potensiale* for truede arter (f.eks. eldre og fåtallig hasselskog, mye død ved i skogen, myr og tjern). I tillegg er det åpenbare mangler i naturmangfoldrapporten fra Norconsult; hubro (*sterkt truet*) er ikke med, ask (*sterkt truet*) er med i rapporten, men ikke vist til som truet art, og det er også åpenbart manglende vurderinger knyttet til storspove (*sterkt truet*). I tillegg kommer alle truede artene som er funnet i ettertid, som viser at kvaliteten på naturmangfoldrapporten til Norconsult ikke er tilfredsstillende.

Naturen som er innenfor planområdet er på ingen måte vanlig (eller «triviell»), som Cowi skreiv i 2016) i området. Det er ikke lett å vite om denne typen feil skyldes kunnskapsløshet eller om det er gjort med overlegg, men resultatet blir like fullt det samme: Svært verdifull natur blir tillagt nærmest null verdi og risikeres å bli bygget ned fordi naturmangfoldloven (og forskrift om konsekvensutredninger) ikke blir fulgt.

Det er selvsagt at det etter loven ikke alltid vil være krav om «svært omfattende naturundersøkelser» – det kan imidlertid ikke være tvil om at kunnskap som etter hvert kommer frem i løpet av hørings- og klageprosessen, ikke kan ignoreres av forvaltningen. Det må også sies å være ganske talende for kunnskapsgrunnlagets kvalitet at nærmest all kunnskap om truet natur (arter og naturtype) har kommet i høringsprosessen og i etterfølgende klageprosess.

Statsforvalteren skriver videre at «i den nye planen, økes areal med grønne formål sammenlignet med planene hvor det var boligformål», og konkluderer derfor med at «omreguleringen er dermed positiv for naturverdiene». Ser man imidlertid litt nærmere etter, så er det slik at den forrige planen *ikke* omfattet utbygging av myra og tjernet (øst i planområdet) (reguleringsplan fra 2016: Se vedlegg 4) – samtidig som både ny og gammel plan legger opp til nedbygging av hasselskogen og løv- og blandingsskogen, som har aller størst verdi for naturmangfoldet – det er også her den antatte boreonemorale regnskogen er (se vedlegg 5). I tillegg vil den nye reguleringsplanen medføre en mye større utbygging av matjord/beitemark (dvs. sør for skogsområdet) enn det planen fra 2016 ville medført.

Totalt sett vil nok den nye planen trolig være mer ødeleggende for naturmangfoldet enn det gamle, siden den nye planen også legger opp til nedbygging av myr og tjern. I alle tilfeller er uansett ikke den eldre planen et gyldig argument for å fire på kravene til kunnskapsgrunnlag mm. i forbindelse med den nye planen: Ethvert planvedtak skal jo vurderes for seg, blant annet i henhold til prinsippene for offentlig beslutningstaking i NML § 7.

Til slutt i Statsforvalterens klagevurdering står det at «eiendommens størrelse var en av grunnene til at dette ble valgt som ny skoletomt fremfor eiendommen hvor den gamle skolen er», og at «i denne

saken har kommunen blant annet vurdert allmenhetens behov for skole opp mot naturverdier, og har kommet fram til at behov for ny skole må veie tyngst».

For det første viser en gjennomgang at dagens skoletomt – som for øvrig er nært opp til dagens anbefalinger for størrelse på uteområde pr. barn – enkelt kan utvides nordover for å være godt innenfor dagens anbefalinger for størrelse på uteområder, noe som også har vært presisert av kommunen selv (se vedlegg 8). En grundig redegjørelse av dette finnes i vedlegg 6 «Notat om skoleplassering på Veia i Karmøy kommune» (datert 6. juni), på side 16–20, som ble ettersendt Statsforvalteren før de behandlet klagesaken.

For det andre ble det ikke foretatt noen reell vurdering av naturverdiene da kommunen tok beslutningen om hvilken tomt som skulle velges, noe vi også påpekte overfor Statsforvalteren i samme vedlegg til klagen (vedlegg 6), som altså ble lagt til klagesaken vår. At det ikke ble gjort noen reell vurdering av naturverdiene fremkommer tydelig av saksframlegget til sak «Lokalisering av ny skole i Veavågen» (vedlegg 7). Kunnskap om naturmangfoldet var også på dette tidspunktet i praksis lik null, noe dette utdraget fra vårt notat om skoleplassering – inkl. utdrag fra rapporten fra Omega (vedlegg 9) – viser med all mulig tydelighet:

Konsulentselskapet Omega laget riktig nok en utredning av ny skoletomt på g/bnr 3/439 og 4/12 (eiendommene som gjelder den påklagede planen) – datert 3. mars 2020 [vedlegg 9]. Naturmangfoldet var imidlertid nærmest et ikke-tema, der Omega skriver:

Det er ikke registrert rødlistearter, sårbare eller fremmede arter innenfor eller i nærheten av området. Heller ikke prioriterte eller viktige naturtyper eller naturmiljø.

Påstanden fra Omega stemmer ikke med realitetene, noe vi tydelig har dokumentert i dette notatet. Det er også verdt å merke seg at det er denne rapporten som lå til grunn for valget av skoletomt i mai 2020. Den mangelfulle naturmangfoldrapporten fra Norconsult kom først i oktober 2020.

Det stemmer rett og slett ikke at kommunen har vurdert «allmenhetens behov for skole opp mot naturverdier». Vi har i hvert fall ikke funnet en slik vurdering noe sted, og vi lurer derfor på hvilken konkret vurdering Statsforvalteren her sikter til.

I praksis har det vært slik at naturverdiene på den aktuelle skoletomta har blitt satt lik null når skoletomt for ny skole skulle velges; dette bryter åpenbart med helt overordnede prinsipper i saker der naturmangfoldet blir berørt. Så kan kommunen og Statsforvalteren hevde at deler av området da i stedet ville blitt ødelagt av boligutbygging – hvis det ikke ble bygget skole der. Men det er langt fra sikkert, siden planområdets topografi og grunnforhold krever et omfattende grunnarbeid for å etablere tomter, noe som trolig er grunnen til at eiendomsselskapet som tidligere eide området, heller har solgt eiendommene til kommunen. Økonomisk så svarte det seg neppe å bygge ut området til boliger – ellers hadde de nok allerede gjort det (reguleringsplanen deres ble vedtatt i 2016). Her kan vi nevne at Norconsult for to år siden regnet med at grunnarbeidene i forbindelse med skolen vil koste omtrent 20 mill. kr – da var heller ikke alt av kostnader tatt med (bl.a. ikke fjellsikring), og inkluderer man prisveksten siste to år i tillegg til f.eks. fjellsikring, er det ikke usannsynlig at bare grunnarbeidet vil koste kommunen minst 25 mill. kr.

Juridiske begrunnelser for klagen

1. Brudd på naturmangfoldloven § 7 (prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12)

Naturmangfoldloven § 7 skal sikre at vedtak som berører naturmangfoldet alltid skal begrunnes, og da i tråd med prinsippene i NML §§ 8–12.

Den aktuelle reguleringsplanen ble vedtatt av kommunestyret i Karmøy den 15. november 2021, med 40 mot 4 stemmer – der mindretallet (bestående av representanter fra MDG, SV og Karmøylista) stemte for følgende forslag:

Etablering av Nye Vea Barneskole på tomten som omfattes av denne reguleringsplanen forutsetter en uakseptabel nedbygging av våtmark. Saken sendes tilbake til administrasjonen som bes om å foreta en ny og oppdatert utredning av ulike tomtealternativer for etableringen av nye Vea barneskole, inklusiv gjenbruk av eksisterende skoletomt.

Det fremkommer ikke av selve saksframlegget (vedlegg 10) at prinsippene i NML §§ 8 til 12 har blitt lagt til grunn for vedtaket. I saksutredningen henvises det stort sett kun til selve planbeskrivelsen når det kommer til vurdering av de aktuelle naturmangfoldverdiene:

Kunnskapen om naturverdier i området vurderes til å være god. Utbygging av skole vil gi negative konsekvenser for naturmangfoldet, men disse vurderes til å være mindre enn ved utbygging ut fra dagens gjeldende reguleringsplan. Det vises til vurdering av naturmangfold etter naturmangfoldloven §§ 8-12 i vedlagte planbeskrivelse.

I NML § 7 står det at «prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet», og at denne vurderingen «skal fremgå av beslutningen»; i dette tilfellet vil dette si at vurderingen skal fremgå av selve planvedtaket; i praksis av saksutredningen til det aktuelle planvedtaket. I dette tilfellet er det kommunestyret i Karmøy som har fattet beslutningen, og som derfor også skal gjøre vurderingene etter NML §§ 8 til 12.

Prinsippene som ligger i NML § 7 kan kanskje best beskrives som en *begrunnelsesplikt* – altså en begrunnelse av *hvorfor* og *hvordan* man kommer frem til at det er greit å fatte et vedtak som vil ha negativ påvirkning på naturmangfoldet. Miljøverndepartementets tidligere veileder til naturmangfoldloven kapittel 2 (side 14) klargjør ytterligere intensjonen med NML § 7:

Dette innebærer at det i vedtaket skal synliggjøres i hvilken grad prinsippene er relevante, hvordan de er vurdert i den enkelte sak, og hvilken vekt de er tillagt. Dette skal medvirke til at vedtaket får legitimitet, åpenhet om hva som er vurdert, hvordan det er vurdert, og hva som er tillagt størst vekt i saken.

I den oppdaterte veilederen til naturmangfoldloven kap. 2 fra Klima- og miljødepartementet (2016) står det følgende (side 17)⁵ (vår understreking):

---

⁵ <https://www.regjeringen.no/contentassets/76ba044f8515433c93c259e7e86420f4/t-1554.pdf>.

Reglene bidrar til at vurderingene av naturmangfold blir mer synlige og strukturerte. [...] De miljørettslige prinsippene skal legges til grunn både ved saksforberedelse og når man treffer beslutninger.

I veilederens side 28 står det (vår understreking):

Vurderingene skal fremgå av avgjørelsesdokumentet som leder frem til enkeltvedtaket eller forskriften (premissene for vedtaket). I mange avgjørelser fremgår vedtak og premisser i samme dokument.

Det skal fremgå av beslutningen at man har vurdert prinsippene. Innholdet i vurderingene må også fremgå av beslutningen.

Begrunnelsplikten skal fremme åpenhet og etterprøvbarehet. Man skal kunne se i hvilken grad naturmangfold har påvirket resultatet. Hvis man velger å tillate et tiltak på bekostning av natur eller man velger å nekte eller begrense et tiltak til fordel for natur, skal dette fremgå av premissene for vedtaket.

Én ting er altså hvilke vurderinger som blir gjort av de som utarbeider planbeskrivelsen (i dette tilfellet er det kommunen selv, men i mange andre tilfeller er planbeskrivelsen skrevet av private konsulentfirmaer), men det er altså hevet over enhver tvil at NML § 7 først og fremst stiller krav til at det skal gjøres vurderinger knyttet til selve vedtaket; bl.a. til *vurderinger* av det som presenteres i planbeskrivelsen, og hvordan naturverdiens betydning i saken er vektlagt mot f.eks. nedbygging, eller opp mot tilpasninger eller andre avbøtende tiltak som har til hensikt å bøte på de negative konsekvensene for naturmangfoldet.

I Sivilombudets uttalelse av 28. august 2018 (SOM-2018-1219) er det lagt til grunn at prinsippene i NML § 7, jf. §§ 8–12, ikke bare gjelder sakens opplysning, men at prinsippene også har betydning for tilrettelegging av beslutningsgrunnlaget og for den avveiningen som skal finne sted ved selve avgjørelsen. Videre fremgår det av nevnte uttalelse at kravet i NML § 7 innebærer at det av selve vedtaket (avgjørelsen) skal fremgå at de aktuelle prinsippene er vurdert og hvilken vekt disse skal tillegges.

Det fremkommer også fra andre hold at det er selve *beslutningen* som omfattes av NML § 7. Ifølge Statsforvalteren i Oslo og Vikens presentasjon for kommunene om naturmangfoldlovens rettslige prinsipper (2021)⁶ (se slide 26), skal selve beslutningen vise hvilke prinsipper i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 som er relevante, og hvorfor de er relevante, hvordan prinsippene er vurdert, og hvilken betydning prinsippene har fått for utfallet i saken.

For ordens skyld: I planbeskrivelsen (vedlegg 11, side 49–50) er det naturligvis ingenting som minner om «hvilken betydning prinsippene [i NML § 8–12] har fått for utfallet i saken» (for å sitere Statsforvalteren i Oslo og Viken) – det ville jo også vært svært merkelig om noe slikt var en del av planbeskrivelsen.

Det er også et viktig poeng at en planbeskrivelse blir skrevet lenge før en plan blir lagt ut på høring (det kan selvsagt gjøres endringer i planbeskrivelsen etter høringsrunden, og før endelig politisk behandling) – mens det jo er helt sentralt at innkomne merknader fra høringsprosessen blir en del av

---

⁶ <https://www.statsforvalteren.no/contentassets/55492ff8e8e74726afbac0d556da026d/presentasjon---miljorettslig-prinsipper---kommunesamlingen-mars-2021.pdf?fbclid=IwAR1fM32ntsGESHuCiSgfj0njAd9xKowaTxjziQOPJ4VEzqR0zS4jTr1d0l>

vedtaksmyndighetens vurdering når endelig vurdering skal gjøres og vedtak skal fattes – bl.a. etter prinsippene i NML §§ 8–12.

Til slutt når det gjelder NML § 7, ønsker vi å henvise til et vedtak gjort av Fylkesmannen i Oslo og Akershus (datert 9. juli 2014), om en reguleringsplan i Berger-området i Nesodden kommune (se vedlegg 12). Selv om dette var et område med naturverdier av mindre kvalitativ betydning enn de verdiene det er tale om i vår sak, opphevet fylkesmannen her den aktuelle reguleringsplanen, da med henvisning til bl.a. følgende mangel ved reguleringsplanvedtaket (vår understreking). Fylkesmannen gir her også en god oppskrift på hvordan denne type planprosesser skal foregå for at de skal tilfredsstille prinsippene i NML § 7, jf. §§ 8–12:

På bakgrunn av den innsendte dokumentasjon kan ikke Fylkesmannen se at kommunen i tilstrekkelig grad har synliggjort hvordan prinsippene i nml. §§ 8 - 12 er vurdert, i hvilken grad de er relevante og hvilken vekt de er tillagt. Fylkesmannen mener det er helt åpenbart at en ren henvisning til den naturfaglige rapporten ikke er tilstrekkelig. Kommunen må vurdere verdiene i området og hvordan inngrepet samlet sett vil påvirke det biologiske mangfoldet. Deretter må de se dette opp mot hva de kan gjøre for å begrense skaden på naturmangfoldet og vektlegge dette mot andre viktige samfunnsinteresser.

Saken fra Berger-området har flere fellestrekk med klagesaken vår, og det er også flere andre formuleringer i dette «ugyldighetsvedtaket» vi kunne trukket frem. Vi håper derfor at Sivilombudet tar seg tid til å lese hele vedtaket, som altså er vedlagt klagen vår.

Hensikten med naturmangfoldloven er nettopp å unngå at man havner i denne situasjonen som den aktuelle reguleringsplanen her representerer – sånn sett representerer saken et svært godt eksempel på hvordan ting *ikke* skal gjøres. Et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, gode alternativvurderinger mm. skal sørge for at de viktigste naturverdiene er opplyst om, slik at man samlet sett – også med tanke på konsekvenser for naturmangfoldet – kan velge den beste samfunnsmessige løsningen. I denne saken er de store (nasjonale) naturverdiene i praksis devaluert til ingenting.

2. Brudd på naturmangfoldloven § 8 (kunnskapsgrunnlaget)

På side 8 i saksframlegget (vedlegg 10, datert 11. oktober 2021) som ligger til grunn for planvedtaket, står det simpelthen bare at «kunnskapen om naturverdier i området vurderes til å være god». Videre henvises det også til planbeskrivelsen, der det for øvrig kun står følgende vurdering av kunnskapsgrunnlaget: «I og med at kunnskapsgrunnlaget, jf. § 8 ansees som godt, anvendes ikke føre-var-prinsippet i § 9 i denne planen.» Det er altså ikke noen begrunnelse av *hvorfor* kunnskapsgrunnlaget anses som godt.

I Klima- og miljødepartementets veileder til naturmangfoldloven kap. 2 (side 31) står det følgende om NML § 8:

Når man skal vurdere de miljørettslige prinsippene, begynner man alltid med § 8. [...]

Ved vurderingen av § 8 skal man finne ut hvilket naturmangfold som kan påvirkes av beslutningen, hvilken tilstand dette naturmangfoldet har og hvilke effekter beslutningen vil ha på naturmangfoldet. Vurderingen av disse tre spørsmålene utgjør til sammen kunnskapsgrunnlaget. Spørsmålene omtales nærmere i 6.2, 6.3 og 6.4.

Kunnskapsgrunnlaget skal gi myndighetene informasjon for å vurdere hvilken vekt man skal legge på naturmangfold. I en helhetsvurdering av hensyn for og mot et tiltak, vil det også være av betydning hvilke hensyn naturmangfold veies mot og hvilken vekt disse hensynene har.

I veilederen på side 49 står det for øvrig litt om hvem som bestemmer når det foreligger nok kunnskap og om vurderingene er gode nok (vår understreking):

Det er det forvaltningsorganet som avgjør saken, som bestemmer når det er nok kunnskap. Hvis parter, organisasjoner eller andre forvaltningsorganer er uenige i vurderingen, må vurderingen bestrides ved klage til overordnet organ, klage til Sivilombudsmannen eller ved å prøve vedtakets gyldighet for domstolen. Eventuelt ved å fremme innsigelse, hvis det er grunnlag for det.

I denne saken er det både i klagen til kommunen (vedlegg 2), og i korrespondanse med Statsforvalteren i forbindelse med deres klagevurdering (vedlegg 6 og 13) vist til at det blant annet er mange rødlistede arter i det aktuelle planområdet. Disse påpekningene har dessverre ikke hatt noen som helst konsekvens for planarbeidet; noe som må kunne betegnes som en mangel ved planarbeidet og klagebehandlingen. I den herværende klagen til Sivilombudet viser vi til ytterligere truet natur, som Biofokus har kartlagt.

For ordens skyld legger vi ved en gjennomgang av de viktigste naturverdiene som er registrert innenfor planområdet de siste par årene, samt arter som er så fåtallige at de ikke har blitt rødlistevurdert, som også er funnet innenfor planområdet, og også noe informasjon om hubro og storspove, som finnes i eller i nærheten av planområdet – inkludert kommentarer om i hvilken del av planprosessen de ulike naturverdiene ble spilt inn til offentlige myndigheter (se vedlegg 14). I oversikten har vi også tatt med en fåtallig art som er kategorisert som livskraftig på rødlista, men der bestanden innenfor planområdet må anses å være viktig i det minste i et regionalt perspektiv.

Det kan ikke være noen tvil om at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold var svært dårlig da planen ble vedtatt i november 2021, men like ille er det etter vår mening at de store naturverdiene som har blitt spilt inn i forbindelse med høringsprosess – og særlig i forbindelse med klageprosessen – i praksis har blitt fullstendig ignorert av klagemyndighetene (kommunen og Statsforvalteren).

Det er også slik at det helt åpenbart er store mangler ved naturmangfoldrapporten som ligger til grunn for planvedtaket. Manglene gjelder både hubro (*sterkt truet*), storspove (*sterkt truet*), ask (*sterkt truet*), men også at kartleggingen ikke har funnet noen av de truede naturverdiene som i ettertid har blitt funnet – og rapporten gir heller ikke noe inntrykk av at området har potensiale for den type naturmangfold (f.eks. som boreonemoral regnskog).

Fra de tidligere planprosessene (hhv. i 2013 og 2016) i området var både storspove (*sterk truet*; imidlertid *sårbar* frem til november 2021) og hubro (*sterkt truet*) aktuelle arter – dette ifølge en privatperson som gav innspill til planene den gang. Dette er begge fåtallige arter på landsbasis, og er altså også *sterkt truet*. Dette skulle tilsi at disse artene fikk en hel del oppmerksomhet i planutredningen. Dette har ikke vært tilfelle. Hubro er ikke nevnt overhodet i naturmangfoldrapporten fra Norconsult (datert 21. oktober 2020; vedlegg 3), til tross for at arten er observert i nærheten av det aktuelle planområdet ved flere anledninger (se f.eks. vedlegg 6).

I en pågående sak hos Sivilombudet (sak 2022/3102), der også naturmangfoldloven §§ 7–12 er stridens tema, innrømmet Statsforvalteren i Vestland at det var en saksbehandlingsfeil at hubro der *ikke* hadde vært en del av vurderingene da planvedtaket ble fattet, siden arten hadde vært observert

omtrent 1,1 km fra planområdet. I sak 2022/3102 var hubroobservasjonen mer enn 1 km fra planområdet. I Vea-saken ble hubro i november 2018 observert omtrent 600 meter fra planområdet – altså betydelig nærmere enn i sak 2022/3102. Denne observasjonen er også nyere enn reguleringsplanen som ble vedtatt i 2016. Det bør være ganske klart at å unnlate å vurdere (og kartlegge!) hubro i den aktuelle saken, må anses som en saksbehandlingsfeil, slik Statsforvalteren i Vestland har kommet frem til i sak 2022/3102.

Storspove er så vidt nevnt i naturmangfoldrapporten, men her virker det som at Norconsults konsulent ikke har oppfattet at også deler av innmarka (potensielt storspovehabitat) som ligger sør for planområdets skogsområde, er en del av det nåværende planområdet (området var i stor grad ikke del av detaljreguleringsplanen fra 2016) – dette kan slutes av følgende formulering i naturmangfoldrapporten: «De åpne beiteområdene i sør og strandområder lenger vest i området Fiskeberg er mer egnet funksjonsområde for storspove enn planområdet her.» Det er altså slik at deler av disse beiteområdene er omfattet av den aktuelle planen, og er følgelig en potensiell hekkebiotop for storspove (*sterkt truet*), og som overhodet ikke har blitt hensyntatt i planprosessen (se f.eks. vedlegg 6).

Treslaget ask er også nevnt i naturmangfoldrapporten som en art som finnes i planområdet. Arten var rødlistet som *sårbar* på det tidspunktet som naturmangfoldrapporten ble publisert; likevel er det i rapporten ikke nevnt at arten er rødlistet. Dette må anses som en klar mangel ved kunnskapsgrunnlaget. I gjeldende rødliste (2021) er ask rødlistet som *sterkt truet*, noe vi også har presisert overfor myndighetene – og dette er en tallrik art i planområdet, med trolig omtrent 20 voksne trær, i tillegg til et ukjent og stort antall (minst hundre) unge individer av arten. Dette er et stort antall i hvert fall i lokal målestokk. Det burde være en selvfølge at et rødlistet treslag (som attpåtil er sterkt truet) er godt kartlagt innenfor et planområde, slik at man i det minste kan forsøke å tilpasse inngrepene til treslagets forekomst innenfor planområdet – men så er altså ikke tilfelle i denne saken.

Siden planområdet i regional og nasjonal målestokk påviselig utgjør et viktig leveområde for flere rødlistede arter – og for fåtallige/sjeldne arter som ikke er vurdert for rødlista pga. manglende kunnskap om artene – er det også grunn til å koble det sviktende kunnskapsgrunnlaget til NML § 5 (som gjelder forvaltningsmål for arter). Til tross for at vi har opplyst om planområdets viktighet for arter både i regional og nasjonal målestokk, har ikke NML § 5 blitt vurdert i det hele tatt. Det må også antas at planområdet inneholder den truede naturtypen *boreonemoral regnskog* (ref. vedlegg 5), noe som gjør at NML § 4 også kommer til anvendelse i saken.

I NML § 5, som også kommer til anvendelse, står det bl.a.: «Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder.»

I veilederen til naturmangfoldloven kap. 2 (side 9) står det følgende (vår understreking):

Når forvaltningen behandler en sak, må den vurdere om beslutningen kan medføre at det blir vanskeligere eller umulig å nå forvaltningsmålene for naturtyper, økosystemer og arter.

I denne vurderingen er det først og fremst truede arter og naturtyper som er relevante. Tilsvarende bestander av arter som er truet. Truede arter og naturtyper omfatter kategoriene kritisk truet, sterkt truet og sårbar. Se nærmere i punkt 6.3.

Jo mer truet naturmangfoldet som berøres av et tiltak er, jo lettere vil tiltaket komme i konflikt med forvaltningsmålene.

I den aktuelle saken har det altså ikke blitt foretatt noen vurderinger etter §§ 4 og 5. Dette er en konsekvens av det sviktende kunnskapsgrunnlaget, men det er også dessverre en konsekvens av at myndighetene ikke hensyntar de opplysningene som har fremkommet i klageprosessen. En slik unnfalighet vil i de verste tilfellene – inkludert for denne planen – dessverre medføre at arter ikke lenger vil «forekomme i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder». En av hovedhensiktene med naturmangfoldloven er jo nettopp å hindre at noe slikt skal skje – jamfør veilederen side 8:

Forvaltningsmålene oppstiller som overordnet mål at naturtyper, økosystemer og arter i norsk natur skal ivaretas.

Etter Biofokus sin kartlegging i området i oktober 2022 blir det åpenbart hvor mangelfullt kunnskapsgrunnlaget faktisk har vært; her snakker vi altså sannsynligvis om det som er Karmøys – og kanskje Nord-Rogalands (?) – eneste registrerte *boreonemorale regnskog*, en naturtype som attpåtil er rødlistet som *sårbar* på rødlista for naturtyper⁷. Biofokus skriver også følgende:

*I henhold til Miljødirektoratets instruks (2022) for kartlegging av naturtyper ville den samme hasselskogen oppnådd **høy kvalitet** som typen «boreonemoral regnskog uten bartredominans».*

3. Brudd på naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet)

Selv om vi nå ser at kunnskapsgrunnlaget som lå til grunn for planvedtaket har vært mangelfullt, har ikke føre-var-prinsippet blitt tillagt noen vekt – verken av kommunen eller Statsforvalteren i denne saken.

NML § 9 er ikke nevnt i saksutredningen som lå til grunn for planvedtaket, med unntak av at det helt generelt ble henvist til planbeskrivelsen når det gjaldt vurderinger av NML §§ 8–12. Når det gjelder NML § 9 i planbeskrivelsen, står det bare følgende: «I og med at kunnskapsgrunnlaget, jf. § 8 ansees som godt, anvendes ikke føre-var-prinsippet i § 9 i denne planen.» Her ser man tydelig at når kunnskapsgrunnlaget (jf. § 8) svikter, så vil det selvsagt også være vanskelig/umulig å tilfredsstille de andre kravene som stilles gjennom NML §§ 9–12. Kunnskapsgrunnlaget danner grunnlaget for de andre vurderingene som skal gjøres etter NML §§ 9–12.

Statsforvalteren har gjennom klagen fra Naturvernforbundet, inkludert ettersendte tilleggsnotat (vedlegg 6 og 13), nødvendigvis vært klar over at det aktuelle planområdet har betydning for flere truede arter med svært begrenset kjent nasjonal forekomst (slik som f.eks. veggvedveps, og potensielt for hubro og storspove), og burde derfor – i tråd med NML § 9 – ha reagert. Her henviser vi til det som står om føre-var-prinsippet i veilederen til naturmangfoldlovens kap. 2 (side 63–67).

I stedet for å ta opplysningene om rødlistede arter på alvor, uttaler Statsforvalteren som nevnt at «ved svært grundige undersøkelser kan det gjøres funn nærmest hvor som helst, men dette betyr ikke at det etter loven alltid vil være krav om svært omfattende naturundersøkelser». Etter vår mening bryter en slik forvaltningspraksis klart med NML § 9 når det er tale om såpass sårbare, nasjonale naturverdier som i det aktuelle planområdet – der leveområdene til en eller flere truede arter med svært begrenset nasjonal forekomst vil bli ødelagt hvis planen blir realisert.

---

⁷ https://artsdatabanken.no/rln/2018/84/boreonemoral_regnskog?mode=headless.

Her tar vi med at notatet fra Biofokus ble sendt til Statsforvalteren i oktober, og at vi i den forbindelse har anmodet Statsforvalteren om å vurdere klagen vår på nytt. Statsforvalteren har uttalt at de vurderer anmodningen vår når de mottar kopi av den herværende klagen til Sivilombudet. Notatet fra Biofokus utgjør nå en viktig del av kunnskapsgrunnlaget om hvilke konsekvenser planen vil ha for naturmangfoldet, der det viser seg at planområdet har betydning for ytterligere flere truede arter – også arter med svært begrenset nasjonal forekomst og også trolig internasjonal forekomst (inkl. en potensiell ansvarsart for Norge).

Både kommunen og Statsforvalteren er av den oppfatning at kunnskapsgrunnlaget knyttet til den aktuelle planen er tilstrekkelig, og at NML § 9 derfor ikke kommer til anvendelse. Når man imidlertid ser hvilke naturverdier som har gått under radaren i saken, er det åpenbart at kunnskapsgrunnlaget ikke har vært tilstrekkelig, og dermed burde varselklokkene etter hvert gjort seg gjeldende hos Statsforvalteren – som er den endelige forvaltningsklageinstansen for denne type saker. Blant annet med henvisning til NML § 9.

Vi har tidligere vist at konsekvensene av den aktuelle planen vil påvirke forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 – siden det er snakk om ødeleggelse av leveområder for flere nasjonalt truede arter, samt arter som på grunn av kunnskapsmangel ikke er rødlistevurdert, men som er kjent fra få lokaliteter i Norge (jf. § 5). I tillegg er det tale om ødeleggelse av det som trolig er en truet naturtype (jf. § 4). Dermed skal føre-var-prinsippet tillegges stor vekt i saken (jamfør det som står i veilederen om «vesentlig skade»).

4. Brudd på naturmangfoldloven § 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning)

Samlet belastning er ikke nevnt som tema i saksutredningen som ligger til grunn for planvedtaket, men det er – som tidligere nevnt – henvist til vurdering av naturmangfold etter NML §§ 8–12 i planbeskrivelsen. Vurdering av samlet belastning står på side 50 i planbeskrivelsen, men svarer på ingen måte ut de vurderingene som skal ligge til grunn for vedtaket etter NML 10 – jamfør veilederen til naturmangfoldlovens kap. 2.

Samlet belastning er sentralt i den aktuelle saken siden planområdet er omkranset av veier og boliger på alle kanter (noe man ser av kart/flyfoto), og utgjør dermed et svært verdifullt gjenværende område både for arter, naturtyper, økosystem, og også som landskapselement og økologisk korridor. Dette har altså ikke blitt vurdert i planprosessen.

I tidligere nevnte veileder står det:

Prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning skal sikre at de ulike påvirkningsfaktorene ses i sammenheng og at den totale belastningen på arter, naturtyper og økosystemer ikke overstiger tålegrensen i §§ 4 og 5. En ny belastning kan medføre at man nærmer seg en kritisk tålegrense for naturmangfoldet. Prinsippet skal også motvirke en bit-for-bit-svekkelse av naturmangfold og gradvis forvitring av arters leveområder.

Prinsippene om samlet belastning og økosystemtilnærming får altså større vekt i de tilfeller der saken har betydning for forvaltningsmålene i NML §§ 4 og 5, slik som i den aktuelle saken.

I den aktuelle saken har det altså ikke blitt foretatt vurderinger etter NML § 10 i forbindelse med selve vedtaket. Tatt i betraktning at planområdet både inneholder truede arter – og ikke-

rødlistevurderte arter – med en svært begrenset nasjonal utbredelse, ville det i dette tilfellet trolig vært rimelig ikke å tillate utbyggingen med henvisning til samlet belastning for arter på fylkesnivå eller nasjonalt nivå. Det samme gjelder for konsekvensene for det som antageligvis er den truede og regionalt og nasjonalt lite utbredte naturtypen *boreonemoral regnskog*. Selv om mye av dette var ukjent for kommunen da planen ble behandlet, er det nå kjent for klageinstansen, og må følgelig tas hensyn til.

5. Brudd på naturmangfoldloven § 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

I veilederen til naturmangfoldloven kap. 2 (side 71) står det klart at bestemmelsen i paragraf 12 også omfatter *lokalisering* av tiltak. Det understrekes i veilederen at det er den løsningen som samlet sett gir de beste samfunnsmessige løsninger, som skal velges.

I den aktuelle saken var ikke naturverdiene et tema som ble tillagt vekt når ny skoletomt ble valgt i mai 2020 (se vedlegg 7) – altså forut for arbeidet med den aktuelle reguleringsplanen. Konsulentselskapet Omega nevnte – som tidligere nevnt – kort at det verken var registrert rødlisterarter eller annet naturmangfold av interesse på den tomten som etter hvert ble valgt. Hadde Omega den gang i det minste gjort et søk i *Artskart*, ville de sett at det er registreringer av rødlistede arter i eller like ved planområdet (storspove og hubro).

Det er åpenbart at man i denne saken ikke har foretatt en reell avveining mellom naturmangfold og andre samfunnsinteresser da valg av skoletomt ble gjort – slik Statsforvalteren hevder har blitt gjort – både fordi man ikke hadde noen reell kunnskap om naturverdier, og fordi naturverdiene ikke var et tema i saksframlegget som gjaldt valg av skoletomt. Karmøy kommune valgte seg altså først en tomt – uten å vite noe om naturmangfoldet i området – og startet deretter opp med reguleringsprosessen – i strid med NML § 12.

6. Brudd på forskrift om konsekvensutredninger § 10

På side 4–5 i planbeskrivelsen (vedlegg 11) blir det gjort rede for hvorfor det ikke har blitt foretatt en konsekvensutredning i forbindelse med reguleringsplanen: At det ikke ble foretatt en konsekvensutredning, begrunnes i hovedsak med at det ikke ble funnet «grunn, kalkrik innsjø» eller «styvete løvtrær» i planområdet. I tillegg mener plankonsulenten (Norconsult) at det ikke er krav om konsekvensutredning til planen på grunn av de andre reguleringsplanene i samme område.

Eksisterende forskrift om konsekvensutredninger trådte i kraft i 2017, altså etter at forrige detaljreguleringsplan for deler av samme område ble vedtatt i 2016 – og det er også klart at vurdering av behov for konsekvensutredning må gjøres uavhengig av hva man kom frem til i forbindelse med eldre reguleringsplaner i samme området.

Det er spørsmålet om vesentlige «virkninger for miljø eller samfunn» (jf. bl.a. KU-forskriften § 10) som det er vesentlig å besvare på en korrekt måte, når det skal vurderes om en konsekvensutredning skal ligge til grunn for et planvedtak. Jamfør også veilederen fra KMD og KLD av juni 2017 om KU-forskriftens § 10.

I den aktuelle planen er det særlig forekomsten av truede arter og truet naturtype som tilsier at det her burde blitt foretatt en konsekvensutredning (se bokstav b i KU-forskriften § 10, tredje ledd). I tillegg vil tiltaket medføre store klimagassutslipp (jf. bokstav c i KU-forskriften § 10, andre ledd). Selv om forekomsten av mange av de truede artene ikke var kjent på tidspunktet da vurderingen av behovet for konsekvensutredning ble gjort, var det altså registreringer både av hubro (*sterkt truet*) og storspove (*sterkt truet*) i nærheten av planområdet.

Ut fra veilederen til § 10 fremstår det klart at et tiltak som påvirker truede arter og naturtyper i den grad som den aktuelle planen gjør, vil kreve en konsekvensutredning. Det står midt på side 9 at «dersom det er et stort tiltak vil konsekvensutredning utløses, og da særlig i de tilfeller inngrepet er irreversibelt.» Da forutsatt at ett eller flere kriterier fra tabellen i veilederen er oppfylt (f.eks. kriteriet om truede arter og naturtyper).

Det er altså klart at det i denne saken skulle vært foretatt en konsekvensutredning, og da hadde det også være naturlig å sammenligne bruk av eksisterende skoletomt med den tomten som den aktuelle reguleringsplanen legger opp til.

Med bakgrunn i dette mener vi at KU-forskriften § 10 har blitt brutt.

Liste over vedlegg

Vedlegg 1: Klagevedtak fra Statsforvalteren i Rogaland, datert 20. august 2022

Vedlegg 2: Klage på reguleringsplan for Nye Veavågen skole

Vedlegg 3: Naturmangfoldrapport Norconsult

Vedlegg 4: Reguleringsplan fra 2016

Vedlegg 5: Notat fra Biofokus

Vedlegg 6: Notat om skoleplassering på Veavågen i Karmøy kommune

Vedlegg 7: Saksframlegg til sak «Lokalisering av ny skole i Veavågen»

Vedlegg 8: Karmøy kommunes notat til vedlegg 7

Vedlegg 9: Rapport fra Omega i tilknytning til sak «Lokalisering av ny skole i Veavågen»

Vedlegg 10: Saksframlegg til reguleringsplan for Nye Veavågen skole

Vedlegg 11: Planbeskrivelse til reguleringsplan for Nye Veavågen skole

Vedlegg 12: Vedtak fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus i Berger-saken

Vedlegg 13: Ettersendt notat til Statsforvalteren om truede naturverdier

Vedlegg 14: Oversikt over de viktigste naturverdiene i planområdet